

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการบังคับใช้กฎหมาย ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นภาคเหนือ*

CASUAL RELATIONSHIP OF LAW ENFORCEMENT INFLUENCING NOT - DRINKING AND DRIVING BEHAVIOR OF NORTHERN ADOLESCENTS

อภิชาติ บวบขม*, ทรงวุฒิ ตรังวัฒนา

Apichart Buabkhom*, Songwut Trangwattana

คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก ประเทศไทย

Faculty of Social Sciences and Local Development, Pibulsongkram Rajabhat University, Phisanulok, Thailand

*Corresponding author E-mail: apichartbuabkhom@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ 3) พัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการบังคับใช้กฎหมายที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มวัยรุ่นภาคเหนือ 360 คน ซึ่งกำหนดโดยสุ่มตามสัดส่วนและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ ได้แก่ ความตั้งใจดื่มไม่ขับ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมเชิงพฤติกรรม และการรับรู้มาตรการทางกฎหมาย อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการบังคับใช้กฎหมายที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ณ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจดื่มไม่ขับ คือ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมเชิงพฤติกรรม ตามลำดับ โดยอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจดื่มไม่ขับ (R^2) ได้ร้อยละ 84 ปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ คือ ความตั้งใจดื่มไม่ขับ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมเชิงพฤติกรรม และการรับรู้มาตรการทางกฎหมาย ตามลำดับ โดยอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ (R^2) ได้ร้อยละ 80

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ, การบังคับใช้กฎหมาย, อิทธิพล, พฤติกรรมการดื่มไม่ขับ, วัยรุ่น

Abstract

This research aims to 1) study not - drinking and driving behavior among adolescents in the northern region, 2) study factors influencing not - drinking and driving behavior among adolescents in the northern region, 3) develop the causal relationship model of the enforcement of laws that influencing adolescent not - drinking and driving behavior in the northern region. The research is quantitative, utilizing a questionnaire as a data collection tool from a randomly sampled group of 360 adolescents in the northern region. The data were analyzed using mean

and standard deviation, and structural equation modeling. The research findings indicate that not - drinking and driving behavior of adolescents is at a moderate level. Factors influencing not - drinking and driving behavior among adolescents in the northern region are not - drinking and driving Intention, attitude, subjective norms, perceived behavioral control and perceived Legal measures at much level. The causal relationship model was congruent with the empirical data. At a .01 significant level, factors have positive direct influence on not - drinking and driving intention include attitude, subjective norm, perceived behavior control that explain variance of not - drinking and driving intention (R^2) about 84%, factors have positive direct influence on not - drinking and driving behavior include not - drinking and driving intention, attitude, subjective norms, perceived behavioral control and perceived Legal measures respectively that explain variance of not - drinking and driving behavior (R^2) about 80%.

Keywords: Casual Relationship, Law Enforcement, Influencing, Not - Drinking and Driving Behavior, Adolescents

บทนำ

อุบัติเหตุทางถนนเป็นปัญหาสำคัญที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บ การสูญเสียชีวิตของผู้ใช้รถใช้ถนนและ สร้างความสูญเสียต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศชาติ จากสถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2560 - 2564 พบว่ามีผู้เสียชีวิต 96,230 คน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ร้อยละ 11.37 ส่วนใหญ่ใช้จักรยานยนต์ เป็นพาหนะ และสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุมาจากการขับขี่ด้วยความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด การขับตัดหน้าในระยะ กระชั้นชิด และการเมาสุรา ซึ่งการดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับขี่ยานพาหนะเป็นสาเหตุหลักของการเกิดอุบัติเหตุในท้องถนน พิจารณาได้จากสถิติการตรวจแอลกอฮอล์ในผู้ขับขี่พบว่าในระหว่างปี พ.ศ.2561 - 2564 พบว่า มีแอลกอฮอล์เกินกฎหมายกำหนดถึงร้อยละ 87.91 และเป็นวัยรุ่นถึง ร้อยละ 83.42 (กรมควบคุมโรค , 2566) จากสถานการณ์ที่กล่าวมา รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้กำหนดนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุในการจราจรด้วยการสร้างความร่วมมือระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในการตรวจจับเพื่อป้องกันการรายงานและการดูแลผู้บาดเจ็บ และขอให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ร่วมกันดำเนินมาตรการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน อย่างจริงจัง ตามกรอบทศวรรษความปลอดภัยทางถนนอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี เพื่อสร้างประเทศไทยให้เป็นเมืองปลอดภัย Safety Thailand ตามนโยบายของรัฐบาล นอกจากนี้ ยังมีแนวทางในการดำเนินงานการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในระยะยาว โดยกำหนดให้ยุทธศาสตร์การดำเนินงานในระยะ 20 ปี (กระทรวงคมนาคม, 2566)

การดำเนินมาตรการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนทางหนึ่ง คือ การสร้างพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ ถือว่าเป็นพฤติกรรมทางสุขภาพ จากการสำรวจพฤติกรรมการสำรวจด้านสุขภาพ ของประชากร พ.ศ. 2564 พบว่า ประมาณเกือบ 3 ใน 10 ของประชากรไทยในกลุ่มวัยรุ่นเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และร้อยละ 31.6 เคยขับรถยนต์ที่เพิ่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และจังหวัดที่ค่าเฉลี่ยดัชนีความเสี่ยงต่อปัญหาแอลกอฮอล์ในระดับสูงส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือ (กรมควบคุมโรค, 2566) ทำให้ต้องหามาตรการในการแก้ปัญหาดังกล่าวในกลุ่มวัยรุ่นในภาคเหนือ

การดำเนินมาตรการเพื่อให้เกิดพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง เช่น การรณรงค์เรื่องเมาไม่ขับซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็นดื่มไม่ขับ มีการปรับเปลี่ยนโทษผู้ขับขี่รถขณะเมาสุรา มีการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในผู้ขับขี่ การบังคับใช้กฎหมายเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่น่าสนใจนำมาแก้ไขปัญหาคืออุบัติเหตุบนท้องถนน ประเทศไทยได้มีการออกกฎหมายบังคับใช้ในการควบคุมปัญหาการดื่มสุรา เช่น พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 มีเนื้อหาควบคุมการจำหน่ายและการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อีกทั้งดำเนินการปรับปรุง

แก้ไขกฎหมายเพื่อส่งเสริมให้มีมาตรการลงโทษที่รุนแรงขึ้น สำหรับความผิดในการดื่มแอลกอฮอล์ในขณะขับขี่ยานพาหนะ เช่น พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติจราจร ทางบก (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2550 ได้บัญญัติเพิ่มโทษแก่ผู้ขับขี่ยานพาหนะในขณะเมาสุราหรือเมาอย่างอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับตั้งแต่ 5,000 - 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับและพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ นอกจากนี้พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2557 ยังเพิ่มบทบัญญัติกำหนดข้อสันนิษฐานกรณีผู้ขับขี่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นไม่ยอมทดสอบโดยไม่มีเหตุอันควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า เป็นผู้ขับขี่ขณะเมาสุรา อันจะเป็นมาตรการในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดจากผู้ขับขี่ขณะเมาสุราหรือเมาอย่างอื่น อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีปัญหาเรื่องการบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติซึ่งพบว่ายากต่อการบังคับใช้ในแง่ของการตั้งด่านตรวจจับอย่างต่อเนื่อง (ธีระ สนิทธารักษ์ และคณะ, 2563) การรณรงค์ผ่านทางสื่อต่าง ๆ รวมถึงความตระหนักรู้ของประชาชนจะช่วยให้ผู้ใช้รถใช้ถนนเปลี่ยนไปในเชิงบวกได้ จากงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ทบทวนมาพบว่ามีการศึกษาปัจจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการสร้างความตระหนักรู้ของประชาชนเพื่อเสริมการสร้างพฤติกรรมที่ดีไม่ขับ ทฤษฎีหนึ่งคือ ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (The theory of planned Behavior) ของ Ajzen (Ajzen, I., 1991) ซึ่งกล่าวว่า การที่บุคคลจะแสดงออกถึงพฤติกรรมใดนั้น ปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมตามแผนที่คิดไว้คือ ความตั้งใจที่จะทำพฤติกรรม (Intention) มีความสัมพันธ์กับปัจจัย 3 ปัจจัย ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward behavior) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subject norm) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavior control) และในปัจจุบัน ได้มีการศึกษาถึงปัจจัยขยายทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ปัจจัยหนึ่งที่น่าสนใจคือ การบังคับใช้กฎหมายตามที่กล่าวมาข้างต้น ทั้งนี้มีงานวิจัยที่ศึกษาถึงปัจจัยตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่มีผลต่อพฤติกรรมที่ดีไม่ขับ เช่น งานวิจัยของ Potard et al (Potard, C. et al., 2018) งานวิจัยของ Lee, Geiger - Brown & Beck (Lee, C. J. et al., 2016) และงานวิจัยของ Popa (Popa, B., 2019) ซึ่งศึกษาถึงการบังคับใช้กฎหมายในส่วนขยายในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการบังคับใช้กฎหมายที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่ดีไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ เพื่อนำมาพัฒนาเป็นแนวทางช่วยให้เกิดพฤติกรรมที่ดีไม่ขับของวัยรุ่นภาคเหนือต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมที่ดีไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่ดีไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ
3. เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการบังคับใช้กฎหมายที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่ดีไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ กลุ่มวัยรุ่นที่ดื่มแอลกอฮอล์ในภาคเหนือ จำนวน 59,774 คน (กรมควบคุมโรค, 2565) และหากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้กฎอย่างง่ายว่าด้วยอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรวัดได้ ควรจะเป็น 15 - 20 เท่าต่อ 1 (Hair, J. F. et al., 2010) ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนพารามิเตอร์ 18 พารามิเตอร์ จึงเลือกใช้สัดส่วน 20 เท่าของพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าในโมเดลในการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างที่ยอมรับได้ในระดับดี (Kline, R. B., 2015) ได้จำนวนตัวอย่างเท่ากับ 360 คน จากนั้นจึงสุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ภาคเหนือ ซึ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่นโดยสุ่มตามสัดส่วนของ

ประชากร (Proportional allocation) และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากตารางเลขสุ่มในทะเบียนนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา ภาคเหนือ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดในการวิจัย ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการบังคับใช้กฎหมายซึ่งวัดจากการรับรู้มาตรการทางกฎหมายที่ใช้บังคับ ได้แก่ การรับรู้ว่าการมาแล้วขับเป็นสิ่งผิดกฎหมาย การรับรู้การตรวจวัดแอลกอฮอล์ผู้ขับขี่รถของตำรวจ และการรับรู้บทลงโทษการมาแล้วขับรถ ปัจจัยตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ได้แก่ เจตคติ ประกอบด้วยการไม่ขับขณะเมาช่วยให้ปลอดภัย การดื่มสุราทำให้ความสามารถในการขับลดลง การขับขณะเมาเป็นสิ่งทำลาย การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงประกอบด้วยบุคคลรอบข้างเตือนไม่ให้ดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับ บุคคลรอบข้างตักเตือนไม่ให้ขับขณะเมา และการคล้อยตามคำตักเตือนของบุคคลรอบข้างว่าไม่ให้ขับขณะเมา การรับรู้การควบคุมเชิงพฤติกรรมประกอบด้วยความเชื่อว่าควบคุมตนเองไม่ให้ดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับรถ ความสามารถควบคุมตนเองไม่ให้ดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับรถ และความสามารถควบคุมตนเองไม่ให้ขับขณะเมา ความตั้งใจดื่มไม่ขับประกอบด้วยแนวโน้มไม่ขับขณะเมา ความต้องการไม่ขับขณะเมา และความตั้งใจไม่ดื่มก่อนขับในอนาคต และปัจจัยพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ ประกอบด้วยการไม่ดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับรถ การปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนให้ดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับรถและการไม่ขับขณะเมา แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนของ Best & Kahn ดังนี้ (Best, J. W. & Kahn, J. V., 2014)

ระดับความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4.50 - 5.00
เห็นด้วย	3.50 - 4.49
ไม่แน่ใจ	2.50 - 3.49
ไม่เห็นด้วย	1.50 - 2.49
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1.00 - 1.49

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยนำเครื่องมือให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาสาระความเหมาะสมของเนื้อหาที่ใช้ จากนั้นจึงตรวจสอบ ความตรงของแบบสอบถาม ด้วยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item objective congruence index: IOC) เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินความสอดคล้องเป็นรายชื่อของ Ronna & Laurie คือ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องได้รับการปรับปรุง ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พบว่าข้อคำถามในแบบสอบถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงไม่ตัดข้อคำถามใด ๆ ออกไป และหาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient, α) (Ronna, C. T. & Laurie C., 2003) เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินความเชื่อมั่นของ Eisinga et al คือ มีค่าความเชื่อมั่น 0.80 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์พบว่า ข้อคำถามในแต่ละปัจจัยมีค่าตั้งแต่ 0.828 - 0.887 และมีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.865 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ 0.80 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นสูงและสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ (Eisinga, R. et al., 2012)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีจดหมายขอความร่วมมือไปยังสถาบันการศึกษาในภาคเหนือให้นักศึกษาเข้าตอบแบบสอบถามใน Google form แบบสอบถามมีคำถามคัดกรองกรองว่าผู้ตอบดื่มแอลกอฮอล์

หรือไม่ หากผู้ตอบไม่ได้เต็ม เป็นการจบแบบสอบถาม แต่หากเต็ม ให้ตอบแบบสอบถามต่อ ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่มีข้อมูลครบถ้วนจำนวน 360 ชุด ใช้เวลาทั้งสิ้น 2 สัปดาห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปรต่าง ๆ ในโมเดล
2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน ทำการตรวจสอบปัญหาตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเองสูง (Multicollinearity) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) พบว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่เกิน 0.80 และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ (Assessment of model fit) พบว่า ตัวแปรทั้ง 6 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากนั้น ทำการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural equation modeling)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการศึกษาพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ($\bar{X} = 3.29$) ค่าความเบ้ เท่ากับ 0.24 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.15

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ ดังแสดงในตารางที่ 1

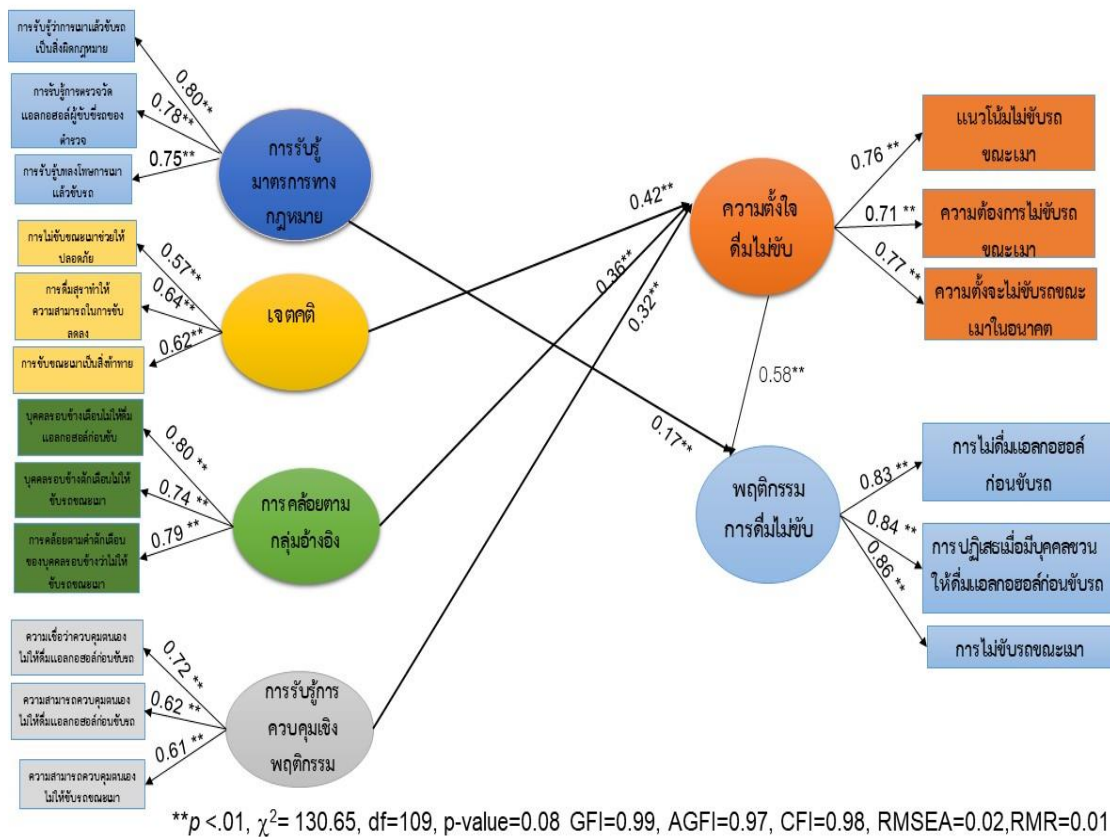
ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	ความเบ้	ความโด่ง
เจตคติ	4.18	0.41	มาก	- 0.19	0.26
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	4.09	0.54	มาก	- 0.34	0.09
การรับรู้การควบคุมเชิงพฤติกรรม	3.88	0.58	มาก	- 0.28	0.23
ความตั้งใจดื่มไม่ขับ	4.22	0.51	มาก	- 0.21	0.14
การรับรู้มาตรการทางกฎหมาย	3.78	0.61	มาก	0.11	- 0.41

จากตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ พบว่า ทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัย “ความตั้งใจดื่มไม่ขับ” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.51$) รองลงมาตัวแปร “เจตคติ” ($\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.41$) และตัวแปร “การรับรู้มาตรการทางกฎหมาย” มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.78$, $SD = 0.61$) เมื่อพิจารณาการแจกแจงความเบ้และความโด่งของตัวแปรต่าง ๆ พบว่าค่าความเบ้มีค่าอยู่ระหว่าง - 0.34 ถึง 0.11 และค่าความโด่งมีค่าอยู่ระหว่าง - 0.41 ถึง 0.23 ซึ่งมีค่าไม่เกิน ± 2 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 (Hair, J. F. et al., 2010)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการบังคับใช้กฎหมายที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ พบว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ Goodness of fit ของ Hair et al. ดังนี้ (Hair, J. F. et al., 2010) ค่าไค - สแควร์ (Chi - square: χ^2) เท่ากับ 130.65 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 109 ค่าไค - สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.20 ค่าความน่าจะเป็น (p - value) เท่ากับ 0.08 ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสอง เคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ 0.02 ค่าดัชนีของรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.01 ค่าดัชนีความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนี

ความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.98 และค่าขนาดตัวอย่างวิกฤต (CN) เท่ากับ 852.76 ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการบังคับใช้กฎหมายที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การดื่มไม่ขับของวัยรุ่นน ภาคเหนือ

จากภาพที่ 1 อธิบายได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการไม่ขับรถเมาของวัยรุ่นภาคเหนือ คือ ความตั้งใจเต็มใจไม่ขับมากที่สุด ตามด้วยการรับรู้มาตรการทางกฎหมาย ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ ได้แก่ ความตั้งใจเต็มใจไม่ขับและการรับรู้มาตรการทางกฎหมาย

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง (Direct effect: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect: IE) และอิทธิพลโดยรวม (Total effect: TE) ดังแสดงในตารางที่ 2 พบว่า

1. ณ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจเต็มใจไม่ขับมีค่าสัมประสิทธิ์ เรียงตามลำดับ ดังนี้ เจตคติ (DE = 0.42) การคัดลอกตามกลุ่มอ้างอิง (DE = 0.36) การรับรู้การควบคุมเชิงพฤติกรรม (DE = 0.32) โดยตัวแปรทั้งสามตัวแปรสามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจเต็มใจไม่ขับ (R^2) ได้เท่ากับ 0.84 (84.0%)

2. ณ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ มีค่าสัมประสิทธิ์ เรียงตามลำดับ ดังนี้ ความตั้งใจเต็มใจไม่ขับ (DE = 0.58) การรับรู้มาตรการทางกฎหมาย (DE = 0.17)

3. ณ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับผ่านความตั้งใจเต็มใจไม่ขับ มีค่าสัมประสิทธิ์ ดังนี้ เจตคติ (IE = 0.24) การคัดลอกตามกลุ่มอ้างอิง (IE = 0.21) การรับรู้การควบคุมเชิงพฤติกรรม (IE = 0.19)

ตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลรวมต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับมากที่สุด คือ ความตั้งใจดื่มไม่ขับ ($TE = 0.58$) รองลงมา ได้แก่ เจตคติ ($TE = 0.24$) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($TE = 0.21$) การรับรู้การควบคุมเชิงพฤติกรรม ($TE = 0.19$) และการรับรู้มาตรการทางกฎหมาย ($TE = 0.17$) ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้งห้าตัวแปรสามารถอธิบายพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ (R^2) ได้เท่ากับ 0.80 (80.0%)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม

ตัวแปรสาเหตุ	ความตั้งใจดื่มไม่ขับ			พฤติกรรมการดื่มไม่ขับ		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
เจตคติ	0.42**	-	0.42**	-	0.24**	0.24**
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	0.36**	-	0.36**	-	0.21**	0.21**
การรับรู้การควบคุมเชิงพฤติกรรม	0.32**	-	0.32**	-	0.19**	0.19**
ความตั้งใจดื่มไม่ขับ	-	-	-	0.58**	-	0.58**
การรับรู้มาตรการทางกฎหมาย	-	-	-	0.17**	-	0.17**
R^2	0.84			0.80		

DE = Direct Effect, IE = Indirect Effect, TE = Total Effect, **p value < .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการบังคับใช้กฎหมายที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ มีประเด็นที่สามารถอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยทดลอง อยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อในชีวิต จึงมีความต้องการอยากรู้และอยากรทดลอง และเห็นว่า การดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับรถไม่ใช่เป็นพฤติกรรมที่อันตรายมาก ทำให้วัยรุ่นยังมองไม่เห็นถึงประโยชน์ของพฤติกรรมการดื่มแล้วไม่ขับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Deng, Shi & Jin ซึ่งศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจและพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (Deng, Y. et al., 2023) และงานวิจัยของ Lenk ซึ่งศึกษาการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งต่างพบว่า พฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นอยู่ในระดับปานกลาง (Lenk, K. M. et al., 2023)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ ได้แก่ ความตั้งใจดื่มไม่ขับ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมเชิงพฤติกรรม และการรับรู้มาตรการทางกฎหมาย อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมเชิงพฤติกรรม และความตั้งใจดื่มไม่ขับเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้บุคคลกระทำพฤติกรรมการดื่มไม่ขับได้สำเร็จตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (The theory of planned Behavior) ของ Ajzen (Ajzen, I., 1991) สอดคล้องกับการวิจัยของ Jin, Guo, Jiang & Hua ที่พบว่า เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมเชิงพฤติกรรม และความตั้งใจเชิงพฤติกรรมมีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ (Jin, L. et al., 2021) และการรับรู้มาตรการทางกฎหมายเป็นการบังคับใช้กฎหมายซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญ เพราะกฎหมายเป็นสิ่งที่ควบคุมให้มนุษย์ในสังคมมีพฤติกรรมที่ถูกต้องได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sanem et al ที่พบว่า การบังคับใช้กฎหมายมีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ (Sanem, J. R. et al., 2015)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3. เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการบังคับใช้กฎหมายที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการบังคับใช้กฎหมายที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ Goodness of fit อภิปรายได้ว่า

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในการวิจัยนี้ ได้พัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ จึงแสดงให้เห็นว่า การทบทวนวรรณกรรม และการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในการวิจัยครั้งนี้ทำได้ถูกต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Potard et al ซึ่งศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับรถตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของกลุ่มวัยรุ่นในประเทศฝรั่งเศส (Potard, C. et al., 2018) และงานวิจัยของ Lee, Geiger - Brown & Beck ซึ่งศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับรถตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา (Lee, C. J. et al., 2016)

ตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลรวมต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับมากที่สุด คือ ความตั้งใจดื่มไม่ขับ รองลงมา ได้แก่ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมเชิงพฤติกรรม และการรับรู้มาตรการทางกฎหมายตามลำดับ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ปัจจัยตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ได้แก่ (1) ความตั้งใจดื่มไม่ขับ เป็นสิ่งที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ขึ้นในมนุษย์ ความตั้งใจเป็นความมุ่งมั่นที่ก่อให้เกิดการกระทำที่ก่อให้เกิดความสำเร็จได้ ความตั้งใจจึงเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมตามความต้องการของมนุษย์ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ishoy ซึ่งศึกษาปัจจัยความตั้งใจตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในวัยรุ่นในสหรัฐอเมริกา (Ishoy, G. A., 2016) และงานวิจัยของ Zhao, Dichtl & Foran ซึ่งศึกษาปัจจัยความตั้งใจตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นในออสเตรเลีย (Zhao, X. et al., 2022) (2) เจตคติ กล่าวได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยแห่งการคิดและสร้างเจตคติซึ่งก่อให้เกิดความตั้งใจในการก่อพฤติกรรมต่าง ๆ หากวัยรุ่นเชื่อว่าการดื่มไม่ขับช่วยให้เกิดความปลอดภัย รักษาชีวิตได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ Ajzen กล่าวว่า ความเชื่อเชิงพฤติกรรมมาจากการเชื่อมโยงพฤติกรรมที่สนใจกับความคาดหวังในผลลัพธ์ ความเชื่อเชิงพฤติกรรมเป็นความรู้สึกต่อความเป็นไปได้ในการเกิดผลลัพธ์ที่มาจากพฤติกรรมนั้น ๆ เชื่อว่าความเชื่อที่มีนั้นรวมกับการให้คุณค่าในผลลัพธ์จะก่อให้เกิดเจตคติต่อพฤติกรรม ดังนั้น เจตคติในการดื่มแอลกอฮอล์แล้วไม่ขับตลอดจนการไม่ดื่มก่อนขับรถยนต์ก่อให้เกิดความตั้งใจในการไม่ดื่มก่อนขับและส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมไม่ดื่มก่อนขับได้ (Ajzen, I., 1991) และสอดคล้องงานวิจัยของ Dobbs, Branscum. & Wilkerso ซึ่งศึกษาปัจจัยเจตคติตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในวัยรุ่นในสหรัฐอเมริกา (Dobbs, P. D. et al., 2020) (3) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กล่าวได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยรุ่นที่มีความอยากรู้อยากเห็นและเชื่อบุคคลผู้อื่นที่มีความสำคัญกับตน เช่น พ่อแม่ เพื่อน หรือกลุ่มอ้างอิงนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ Ajzen กล่าวว่า การรับรู้ของวัยรุ่นว่าผู้ที่มีความสำคัญกับตนคิดว่าตนควรทำพฤติกรรมใด วัยรุ่นยังมีความตั้งใจหนักแน่นในที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วย (Ajzen, I., 1991) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hershberger et al ซึ่งศึกษาปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในวัยรุ่นในสหรัฐอเมริกา (Hershberger, A. et al., 2018) (4) การรับรู้การควบคุมเชิงพฤติกรรม กล่าวได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงง่าย สับสน อ่อนไหว มีความ เข้มของอารมณ์สูง ไม่มั่นคง ซึ่งอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะและการเรียนรู้ ซึ่งภาวะอารมณ์ควบคุมต่าง ๆ นั้น ยังไม่มีประสิทธิภาพที่ดีเท่ากับผู้ใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ Ajzen กล่าวว่า การรับรู้อำนาจของปัจจัยที่มีอิทธิพลว่าจะเอื้อ หรือขัดขวาง การกระทำที่มีผลต่อการควบคุมพฤติกรรมนั้น ๆ ถ้าบุคคลนั้นรับรู้ความสามารถในการควบคุมมากจะสามารถควบคุมพฤติกรรมได้มาก แต่ถ้าหากมีการบุคคลนั้นรับรู้ความสามารถในการควบคุมน้อยจะสามารถควบคุมพฤติกรรมได้น้อย (Ajzen, I., 1991) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Annamdevula et al ซึ่งศึกษาปัจจัยการรับรู้การควบคุมเชิงพฤติกรรมตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในวัยรุ่นในสหรัฐอเมริกา (Annamdevula, S. et al., 2023) (5) การรับรู้มาตรการทางกฎหมาย ตัวแปรการบังคับใช้กฎหมายแสดงด้วยการรับรู้มาตรการทางกฎหมาย กล่าวได้ว่า ปัจจุบันมีมาตรการทางกฎหมายที่มีการบังคับใช้สำหรับการไม่ขับขณะเมาที่สำคัญ คือ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างรับรู้ผลของกฎหมาย กฎจราจร การบังคับใช้กฎหมายอย่าง

เข้มงวดและต่อเนื่องที่อาจมีต่อตนเอง จะทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมติ่มแล้วซับซ้อนลง รวมทั้งประสบการณ์ที่เกิดจากการเมาแล้วขับของวัยรุ่น เองและญาติที่ได้รับโทษทางกฎหมาย ทำให้วัยรุ่นรับรู้ถึงปัญหา ความยุ่งยากที่ตามมาได้ ซึ่งส่งผลให้ไม่ปฏิบัติ พฤติกรรมเสี่ยงนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fell et al (Fell, J. C. et al., 2014) และงานวิจัยของ Popa ซึ่งต่างศึกษาถึงผลของการบังคับใช้กฎหมายแสดงในส่วนขยายในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Popa, B., 2019)

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลรวมต่อพฤติกรรมการติ่ม คือ ความตั้งใจติ่มไม่ขับ รองลงมา ได้แก่ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมเชิงพฤติกรรม ซึ่งเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล และการรับรู้มาตรการทางกฎหมายซึ่งเป็นการบังคับใช้กฎหมาย เป็นปัจจัยภายนอก จากข้อค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัยขอเสนอโมเดลทฤษฎีชุมชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการติ่มไม่ขับของวัยรุ่นภาคเหนือ ดังนี้ 1) การกำหนดมาตรการในการควบคุมและป้องกันการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกรูปแบบในชุมชน ภาคเหนือ 2) การกำหนดบทลงโทษอย่างจริงจังในการเอาผิดผู้กระทำความผิดโดยการติ่มแล้วขับในชุมชนภาคเหนือ 3) การจัดกำลังพลที่และจัดสรรเครื่องตรวจวัดแอลกอฮอล์ในลมหายใจในพื้นที่ภาคเหนือให้เพียงพอในการบังคับใช้มาตรการตั้งจุดตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในร่างกายของผู้ขับขี่ยานพาหนะในเวลากลางคืน 4.ชุมชนภาคเหนือต้องให้การศึกษาถึงอันตรายของการเมาแล้วขับตลอดจนผู้ปกครอง และญาติ ควรเป็นแบบอย่างที่ดีไม่ขับขี่ยานพาหนะขณะมีเมามา องค์ความรู้ใหม่นี้สามารถนำมาสามารถเขียนเป็นโมเดลได้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการบังคับใช้กฎหมายที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ สรุปได้ว่า พฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ ได้แก่ ความตั้งใจดื่มไม่ขับ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมเชิงพฤติกรรม และการรับรู้มาตรการทางกฎหมาย อยู่ในระดับมาก โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการบังคับใช้กฎหมายที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ภาคเหนือ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และพบว่า ตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลรวมต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับมากที่สุด คือ ความตั้งใจดื่มไม่ขับ รองลงมา ได้แก่ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมเชิงพฤติกรรม และการรับรู้มาตรการทางกฎหมายตามลำดับ จากข้อค้นพบดังกล่าว มีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย คือ 1) ผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในภาคเหนือต้องสร้างความมั่นใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและสนับสนุนให้บุคลากรบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในภาคเหนือต้องจัดอบรมและประเมินผลเกี่ยวกับการรับรู้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานในการบังคับใช้กฎหมายอย่างต่อเนื่อง 3) รัฐบาลต้องส่งเสริมการใช้นวัตกรรมเพื่อการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การพัฒนานวัตกรรมผ่านแอปพลิเคชันไลน์ “น้องตั้งใจ แชนบอทช่วยเลิกเหล้า” ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อให้เกิดผลในการป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ 1) ชุมชนภาคเหนือควรจัดกิจกรรมสร้างเสริมพฤติกรรมการดื่มไม่ขับในหลายรูปแบบ เช่น การส่งเสริมและปรับเปลี่ยนทัศนคติทางบวกโดยการมีส่วนร่วมของครอบครัว และกลุ่มเพื่อน การจัดกิจกรรมประกวดครอบครัวตัวอย่าง ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนสมาชิกของชุมชน เป็นต้น 2) ชุมชนภาคเหนือควรตั้งด่านชุมชนจัดให้ตั้งด่านร่วมกับตำรวจเป็นประจำสม่ำเสมอและไม่ระบุ พิกัด เพื่อเป็นการป้องปรามไม่ให้วัยรุ่นดื่มแล้วขับซึ่งรถจักรยานยนต์ได้สะดวก 3) ชุมชนภาคเหนือควรกำหนดบทลงโทษอย่างจริงจังในการเอาผิดวัยรุ่นที่กระทำความผิดโดยการดื่มแล้วขับ เพื่อป้องกันการสูญเสีย และข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป คือ 1) ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อส่งผลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่น 2) ควรศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้รอบรู้เชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อส่งผลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่น 3) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อหารูปแบบมาตรการในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มหน้าใหม่โดยชุมชนและครอบครัวมีส่วนร่วม

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2565). สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรไทย พ.ศ. 2564. กรุงเทพมหานคร: กรมควบคุมโรค.
- กรมควบคุมโรค. (2566). สถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: กรมควบคุมโรค.
- กระทรวงคมนาคม. (2566). แผนยุทธศาสตร์กองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนระยะ 5 ปี พ.ศ.2566 - 2570. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงคมนาคม.
- ธีระ สนิทธารักษ์ และคณะ. (2563). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการการศึกษาช่องว่างและแนวทางที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายต่อการลดพฤติกรรมเมาแล้วขับบนท้องถนน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned Behavior. *Organizational Behavior and human, An decision processes*, 50(1),179-211.
- Annamdevula, S. et al. (2023). Moral obligation for recycling among youth: extended models of the theory of planned behaviour. *Young Consumers*, 24(2), 165–183.

- Best, J. W. & Kahn, J. V. (2014). *Research in Education*. (10th Ed.). Harlow England: Pearson Education.
- Deng, Y. et al. (2023). Exploring influences on the intention of motorcyclists to drink and ride: An investigation in a fourth - tier city of China. *Traffic Injury Prevention*, 24(2),121-125.
- Dobbs, P. D. et al. (2020). Intention to Use E - Cigarettes to Quit Smoking: A Reasoned Action Approach. *American Journal of Health Education*, 51(6),360-370.
- Eisinga, R. et al. (2012). The reliability of a two - item scale: Pearson, Cronbach or Spearman - Brown. *International Journal of Public Health*, 58(4),637-642.
- Fell, J. C. et al. (2014). Effects of enforcement intensity on alcohol impaired driving crashes. *Accident Analysis and Prevention*, 73(1), 181-186.
- Hair, J. F. et al. (2010). *Multivariate Data Analysis* (7th ed.). New York: Pearson - Prentice Hall.
- Hershberger, A. et al. (2018). The Theory of Planned Behavior and E - cig Use: Impulsive Personality, E - cig Attitudes, and E - cig Use. *International Journal of Mental Health and* , 16(2), 366-376.
- Ishoy, G. A. (2016). The theory of planned behavior and policing: how attitudes about behavior, subjective norms, and perceived behavioral control affect the discretionary enforcement decisions of police officers. *Criminal Justice Studies*, 29(4), 345-362.
- Jin, L. et al. (2021). Analysis on the influencing factors of driving behaviours based on theory of planned behaviour. *Advances in Civil Engineering*, 2021(1), 1-13.
- Kline, R. B. (2015). *Principles and practice of structural equation modeling* (4th ed.). New York: The Guilford.
- Lee, C. J. et al. (2016). Intentions and willingness to drive while drowsy among university students: An application of an extended theory of planned behavior model. *Accident Analysis and Prevention*, 93(1),113-123.
- Lenk, K. M. et al. (2023). Alcohol enforcement in the United States from 2010 to 2019. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, 84(3), 416-423.
- Popa, B. (2019). Intentions to engage in forest law enforcement in Romania: An application of the theory of planned behavior. *Forest Policy and Economics*, 100(1), 33-43.
- Potard, C. et al. (2018). Driving under the influence of alcohol and perceived invulnerability among young adults: An extension of the theory of planned behavior. *Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour*, 55(1), 38-46.
- Ronna, C. T. & Laurie C. (2003). Indexes of item - objective congruence for multidimensional items. *International Journal of Testing*, 3(2), 163-171.
- Sanem, J. R. et al. (2015). Association between alcohol - impaired driving enforcement - related strategies and alcohol - impaired driving. *Accident Analysis and Prevention*, 78(1), 104-109.
- Zhao, X. et al. (2022). Predicting smoking behavior: intention and future self - continuity among Austrians. *Psychology, Health and Medicine*, 27(5), 1042-1051.